

Det store kompromis

Tidligere direktør for Dansk Fjernvarme, Jørgen Aamand, fortæller i jubilæumsbogen om naturgassens indtog og omstillingen til decentral kraftvarme i 80'erne og 90'erne.

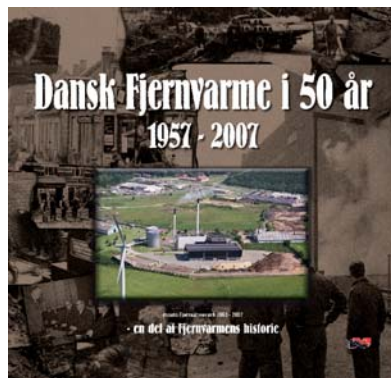

JUBILÆUMSBOG

Af arkivar Jens Åge S. Pedersen og arkivar Andreas Skov, Stadsarkivet, Odense

Ingeniør Jørgen Aamand, som også er HD i organisation, blev ansat i Dansk Fjernvarmes sekretariat i 1976. Fra 1998 til 2003 var han DFF's direktør. Han har på nærmeste hold oplevet den store udvikling, som den danske energisektor gennemgik fra 1970'erne og hen over begyndelsen af årtusindskiftet. Her fortæller han om en af de helt store omstillinger i fjernvarmens historie, nemlig om naturgassens indtog på fjernvarmeværkerne og om omstillingen til decentral kraftvarme i 1980'erne og i 1990'erne:

- Lovgivningen på varmeområdet kom i forbindelse med vedtagelsen af naturgasprojektet. Fra begyndelsen var holdningen i ledelsen af naturgasprojektet, at når naturgassen skulle indpasses i energisektoren, så gjaldt det om at få nedlagt så mange fjernvarmeværker som muligt. Få fjernvarmerørerne gravet op og udskifte dem med naturgasledninger, så forbrugerne kunne få installeret individuel naturgas. Det var det, der var meningen, indtil man blev klar over, hvor fantastisk dyrt det ville blive. Man erkendte efterhånden, at det ville kræve meget større investeringer end hidtil antaget, hvis man skulle gøre Danmark naturgasopvarmet på denne måde. Dertil kom, at man havde behov for at få naturgassalget op i en fart af hensyn til projektøkonomien. Derfor indså man, at man var nødt til at bibeholde fjernvarmeværkerne og se at få solgt så meget gas til

Dansk Fjernvarmes jubilæumsbog udkommer til marts, men kan bestilles allerede nu.

dem som muligt i en fart. Godt nok til en lavere pris end til de individuelle, mindre naturgasforbrugere, idet pris-sætningen skulle ske ud fra fuelolie, som var det brændsel, størsteparten af fjernvarmeværkerne anvendte. Til gengæld skulle naturgasselskaberne ikke lægge så mange ledninger samtidig med, at man kun skulle afregne gasforbruget med en enkelt kunde, nemlig fjernvarmeværket. Det viste sig da også hen ad vejen, at det var fjernvarmeværkerne og de andre storforbrugere, som kom til at udgøre

naturgasselskabernes hovedgrundlag for naturgasafsætningen.

Indtil gasselskaberne nåede frem til denne erkendelse, sloges vi, alt hvad vi kunne, for at fjernvarmesystemet ikke skulle blive ødelagt. Fjernvarmesystemets store force er jo, at det er fleksibelt og kan omstilles hurtigt som følge af ændrede brændselsforsyninger, ændrede brændselspriser, miljøkrav m.m. Ulempen ved fjernvarmen er, at den er forbundet med ret store kapitaludgifter, og at der er energitab i ledningssystemet. Man kan populært sige, at fjernvarmerørerne er en stor radiator, der ligger under gade og fortorv. Generelt taber man jo 15-20 % af varmen på vejen.

Egtved og Brørup først med gas

Det var Egtved Varmeværk og Brørup Varmeværk, der først fik installeret naturgas (1983). Teknisk set var det forholdsvist enkelt, fordi værkerne havde nogle kedler, som kun i mindre grad skulle ombygges. Naturgasselskaberne påtog sig at afholde konverteringsudgifterne.

DANSK FJERNVARME I 50 ÅR

DANSK FJERNVARME I 50 ÅR

I anledning af Dansk Fjernvarmes 50-års jubilæum i 2007 udgiver foreningen bogen, "Dansk Fjernvarme i 50 år", der er skrevet af Jens Åge S. Pedersen og Andreas Skov, Odense.

Som optakt til bogens udgivelse i marts 2007, bringer FJERNVARMEN i dette og de to følgende numre af bladet uddrag af bogen.

"Dansk Fjernvarme i 50 år" kan allerede nu bestilles ved henvendelse til Dansk Fjernvarmes sekretariat.

Grunden til, at man fra gassiden var så interesseret i at få fjernvarmeværkerne koblet på, var, at værkerne kunne skifte mellem olie og gas, hvilket vanskeligt kan lade sig gøre i et almindeligt hus. Om vinteren, hvor der er brug for meget brændsel i forhold til om sommeren, kunne man derfor bede værkerne om at skifte over til oliefyring eller et andet brændsel, og dermed kunne gassen strømme mere jævnt i rørene over året. På det tidspunkt havde man ikke naturgaslagre, det fik man først senere i Lille Torup i Jylland og derefter i Stenlille på Sjælland.

Naturgassen fra Nordsøen blev ført ind til Nybro ved Varde, hvor den blev behandlet og sendt videre. Der skulle altså ikke gå meget galt - det kunne være et eller andet teknisk "break-down", for at der ikke kom noget gas til kedlerne. I starten havde man godt nok en aftale med Ruhrgas, men efterhånden som man fik udbygget nettet,

var de såkaldt "afbrydelige kunder" - som man omtalte fjernvarmeværkerne og enkelte elværker - meget velkomne i gassystemet, fordi de kunne kobles af og på, ligesom det passede i gassystemet - ganske vist med økonomisk kompensation.

Efterhånden blev fjernvarmeværkerne mere og mere værdsatte i naturgassystemet, men det egentlige holdningsskifte kom først, da man var gået i gang med det praktiske arbejde. Da naturgasprojektet lå på tegnebrættet, var visionerne noget anderledes, end virkeligheden så ud i den sidste ende.

Pålæg om decentral kraftvarme

Gassalget var stadigvæk for lavt i forhold til de meget store anlægsinvesteringer, og det var en af årsagerne til, at man fra politisk hold gik ind og pålagde fjernvarmeværkerne at etablere decentral kraftvarme.

Eftersom samtlige partier efterhånden var blevet fedtet ind i naturgas-

projektet, var alle loyale over for det statslige gasprojekt, og det var derfor, man valgte at "vrige armen om" på fjernvarmeværkerne og sige: "I, der bruger kul, I skal skifte brændsel, selvom det medfører en lidt højere varmepris". På den måde blev kullene efterhånden udfaset fuldstændigt fra fjernvarmeværkerne.

Resultatet blev på plussiden, at man fik en mere miljøvenlig fjernvarmeproduktion, og at man fik bedre balance i naturgasprojektet mellem de meget store anlægsinvesteringer og naturgassalget. På minussiden kan nævnes, at man fik en meget enstregt brændselsforsyning, hvor prisen på naturgas i hvert fald indtil videre er bundet tæt sammen med markedsprisen på olie. Samt at det såkaldt frie brændselsvalg indtil videre er blevet "en saga blot" for fjernvarmeværkerne vedkommende.

jasp@odense.dk
ajbs@odense.dk